

Genel Haklar

SENDİKA KURMA HAKKI :

Memurlara tanınan önemli haklardan birisi sendika ve meslek birlikleri kurma hakkıdır. Bu hak Anayasamızın 46. maddesi ile 657 sayılı kanunun 22. maddesinde hükme bağlanmış ve 624 sayılı kanunla da hakkın muhteva ve şümulü düzenlenmiştir. 624 sayılı kanunu ayrı, bir bölümde inceleme konusu yapacağımızdan burada daha fazla üzerinde durmıyacağız.

MEMUR GÜVENLİĞİ :

Kanunlarda yazılı haller dışında devlet memurunun memurluğuna son verilemez, aylık ve başka hakları elinden alınamaz. Memurların keyfi tasarruflara konu olmalarını önlemek bakımından, bu çeşit tasarrufların ancak kanunların gösterdiği hallerde ve yine kanunların gösterdiği şekilde yapılması öngörülmüştür. Ancak personel hukukunu düzenleyen kanunların çoğunluğu 1961 Anayasasının yürürlüğe girdiği tarihten daha önce çıkarıldığı için, Anayasamıza aykırı ve esnek birçok hükümler halen yürürlükte bulunmaktadır ve memur güvenliğini önemli derecede zedelemektedir. Bu hükümlere yeri geldikçe işaret edilecektir.

Devlet memurları, 657 sayılı Kanun ile, bu kanuna dayanılarak yayınlanan tüzük ve yönetmeliklere göre tâyin ve tesbit olup yürürlükte bulunan hükümlerin kendileri hakkında aynen uygulanmasını istemek hakkına sahiptirler.

İSNAT VE İFTİRALARA KARŞI KORUNMA :

Devlet memurlarının asılsız ihbar ve şikâyetlerden korunabilmesi için 657 sayılı kanuna bu konuda bir madde sevk edilmiş bulunmakla beraber, bugünkü şartlarda sık sık işletilmesi gereken bu maddenin şimdiye kadar dikkate alınmadığı esfle görmekteyiz. Sözü edilen madde şöyledir:

"Made 25 — Devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikâyetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonucunda bu isnat sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun en büyük âmiri, illerde valiler, isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet Savcılığından isterler."

Bu konuya son vermeden önce şu hususu da belirtmek zorunluluğu vardır. 657 sayılı kanunun hangi hükümlerinin yürürlüğe girdiği, hangilerinin girmediği henüz aydınlığa kavuşmuş değildir. Bu kanunu uygulamak durumunda bulunanlar da bu konuda kesin bilgi sahibi değildirler ve bu nedenle aynı meselede farklı işlemler yapılmaktadır. Örneğin bu kanunun izinlere ilişkin hükümleri bazı idare amirlerince uygulanmakta bazılarınca da eski hükümlere göre işlem yapılmaktadır. Bu konuda Devlet Personel Dairesinden mütalâa isteklerine de aydınlatıcı cevap alınamamıştır. 1968 Yılı Bütçe Kanununun 35. maddesi hükmü esas alındığında 788 sayılı kanun halen bütün hükümleriyle yürürlükte bulunduğu, buna mukabil 657 sayılı kanunun yürürlük maddesiyle de bu kanunun bir çok hükümleri yürürlüğe konulduğundan durum iyice karşılık bir manzara arz etmektedir.